

Съвета за икономическа взаимопомощ (СИБ), дезинтеграцията на СССР и драматичните политически, икономически и социални промени, които настъпиха в страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) през последните 2 - 3 години. Ако не бяха тези промени, СМП сигурно щеше да бъде използвана активно и днес. Втората важна причина е фактът, че СМП беше официален статистически стандарт, използван за измерване на икономическото състояние и развитие през повече от седем десетилетия в Съветския съюз и 2 - 3 десетилетия в 15 други централно планирани икономики (ЦПИ)². Това означава, че всички налични исторически данни за икономиките на бившите ЦПИ в националните и международните годишници или други публикации са в съответствие с дефинициите и класификациите на СМП. Друга причина за съобразяване с основните принципи на СМП е ролята, която тази система ще играе през следващите няколко години в страните в преход след въвеждане на Системата на националните сметки на ООН, защото агрегатите на новата система често ще бъдат изчислявани с помощта на агрегати от предишната система (СМП) чрез ажустиране на различията между двете системи. Последно, но не най-маловажно, е обстоятелството, че не трябва да се игнорират всичките интелектуални и практически усилия, направени през последните три десетилетия с цел сравняване и сближаване на двете международни отчетни системи.

Авторът на доклада има своя лична причина да предприеме описанието на историята на СМП. Той беше един от малкото статистици, които участваха в първото формулиране на СМП през периода 1965-1968 г.; активно допринесе за сравняването и свързването на СМП и СНС; беше участник във всички важни дейности по развитието и разширяването на системата през последните две десетилетия (70-те и 80-те години на XX век - бел. на преводача); и има поглед върху това как може да се осъществи днес заместването на СМП със СНС в страните от ЦИЕ.

1. ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА СМП Концепцията за материалното производство отразява икономическата теория за производствената дейност, създадена от А. Смит преди повече от двеста години. В неговата работа "Богатството на нациите" (1776 г.) той ограничава обхвата на производствената работа и създаването на стойност до дейностите, осъществявани само в сферата на отраслите, свързани с производството на материални стоки. Повече от един век след А. Смит, т.е. през по-голя-

---

² Тези страни са: Албания, България, Виетнам, Германската демократична република (ГДР), Камбоджа, Китай, Корейската демократична република, Куба, Лаос, Монголия, Полша, Румъния, Унгария, Чехословакия и Югославия.